

Region Gotland
andreas.andersson@gotland.se

Elektronisk delgivning

Ansökan om dispens från biotopskyddsbestämmelserna för att avverka flera alléträd på fastigheterna Roma Kloster 2:6, Visby Solberga 1:19, Visby Värnhem 1:16, Othem Slite 1:3 (skifte 1) och Lärbro Prästgården 1:60 (skifte 1), Gotlands kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att **medge** dispens från biotopskyddet för avverkning av flera alléträd på fastigheterna Roma Kloster 2:6, Visby Solberga 1:19, Visby Värnhem 1:16, Othem Slite 1:3 (skifte 1) och Lärbro Prästgården 1:60 (skifte 1). Beslutet är förenat med följande villkor:

- Dispensen för åtgärden gäller i två år efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Åtgärden ska genomföras i enlighet med ansökan.
- Träden som avverkas ska ersättas med nya träd i samma allé och i närheten av det avverkade trädet, i en naturlig lucka eller som en förlängning av den befintliga allén.
- Ersättningsträden ska vara lövträd av svenskt genetiskt material samt vara av en liknande karaktär till de träden i allén.
- Ersättningsträdens överlevnad ska säkerställas under de första fem åren. Om ett ersättningsträd dör under den perioden ska ett nytt ersättningsträd planteras enligt villkoren i detta beslut.
- Återrapportering av återplantering ska ske till Länsstyrelsen i Gotlands län senast tre månader efter att återplanteringen utförts. I rapporten ska fotodokumentation av utfört arbete ingå samt datum för när varje ersättningsträd har återplanterats.
- De personer som utför åtgärden ska ha tagit del av detta beslut innan åtgärden får påbörjas.

Beskrivning av ärendet

Den 23 januari 2023 inkom er ansökan om dispens från biotopskyddsbestämmelserna för avverkning av flera alléträd på fastigheterna Roma Kloster 2:6, Visby Solberga 1:19, Visby Värnhem 1:16, Othem Slite 1:3 (skifte 1) och Lärbro Prästgården 1:60 (skifte 1).

Av ansökan framgår det att ni planerar att återplantera alla de avverkade träden på respektive fastighet. Totalt handlar det om 14 träd som planeras att avverkas och ersättas med nya träd. Åtgärden planeras att genomföras mellan den 15 oktober 2023 och 15 januari 2024. Det framgår av er ansökan att syftet med åtgärden är att ta bort de sjuka och skadade träden genom att avverka de. Som särskilt skäl har ni angett annat skäl där ni beskriver att träden är påverkade av svampsjukdomar samt att det finns skador på träden.

Det framgår att stammarna från de avverkade träden planeras att läggas på faunadepå på lämplig plats i den mån som går. Träd av arten alm kommer till exempel inte att läggas på faunadepå.

Träd på fastigheten Roma Kloster 2:6

På fastigheten Roma Kloster 2:6 längs med Skolvägen vill ni avverka 7 träd. Allén längs Skolvägen i Romakloster är i sin helhet drygt 520 meter och omfattar cirka 95 träd, i princip uteslutande vitoxel, enstaka komplettering med vanlig oxel. Allén är sannolikt planterad under 1950-talet.

Träd 7125: är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,45 meter vilket motsvarar cirka 46 centimeter i stamdiameter. Ni har bedömt att trädets krona uppnår en bredd på mellan 5–7 meter och en höjd på mellan 10–12 meter. Enligt ert utlåtande framgår det att trädet bedöms vara cirka 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-17 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, och en nedsatt vitalitet och att trädet bör avverkas. En incident inträffande kort därefter då en av huvudstammarna bröts av.

Träd 7141: är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,47 meter vilket motsvarar cirka 47 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädutlåtande angett att höjden på trädet uppnår mellan 9–11 meter och en krondiameter mellan 10–12 meter. Åldern på trädet bedöms vara cirka 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-20 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms ha en nedsatt vitalitet och stora skador. Trädet har mycket stora skador i stammen.

Träd 7152: är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,93 meter vilket motsvarar cirka 61 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert

trädutlåtande angett att höjden på trädet uppnår mellan 10–12 meter och att bredden på kronan är mellan 13–15 meter. Åldern på trädet bedöms vara cirka 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-20 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, en nedsatt vitalitet, stora skador och att trädet bör avverkas.

Träd 7157: är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,61 meter vilket motsvarar cirka 51 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädutlåtande angett att höjden på trädet uppnår mellan 10–12 meter och att bredden på kronan är mellan 10–12 meter. Åldern på trädet bedöms vara cirka 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-17 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, en nedsatt vitalitet, stora skador och att trädet bör avverkas. En incident inträffande kort därefter då en av huvudstammarna bröts av.

Träd 7072: Är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,25 meter vilket motsvarar cirka 40 centimeter i stamdiameter. Trädet uppnår en höjd på cirka 8–10 meter och har en krondiamterer som uppnår mellan 8–10 meter. Trädet står i en gräsyta och har bedömts av er vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-16 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, och en nedsatt vitalitet och att trädet bör avverkas inom 2 år. Trädet är sannolikt angripet av stubbdyna (*Kretzschmaria deusta*) som är en mycket aggressiv svamp som orsakar vitröta. Trädet är i nuläget mer eller mindre helt dött. Finns även ett svampangrepp vid stambasen av sannolikt fjällig tofsskivling.

Träd 7090: Är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,41 meter vilket motsvarar cirka 45 centimeter i stamdiameter. Trädet uppnår en höjd på cirka 9–11 meter och har en krondiamterer som uppnår mellan 9–11 meter. Trädet står i en gräsyta och har bedömts av er vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-17 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, och en nedsatt vitalitet och att trädet bör avverkas. Trädet har ett svampangrepp vid stambasen som vittnar om rötangrepp i stammen/rotsystemet. Trädet bedöms av Region Gotland vara i princip helt dött.

Träd 7119: Är en vitoxel, *Sorbus aria*, med ett stamomfång på 1,52 meter vilket motsvarar cirka 48 centimeter i stamdiameter. Trädet uppnår en höjd på cirka 10–12 meter och har en krondiamterer som uppnår mellan 9–11 meter. Trädet står i en gräsyta och har bedömts av er vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2021-09-17 av landskapsingenjör Johan Arvidsson Region Gotland och bedöms utgöra en förhöjd risk, och en nedsatt vitalitet och att trädet bör avverkas.

Trädet har ett rötangrepp inne i stammen och bedöms utgöra en risk. Trädet har många kortskott och bedöms vara mycket stressat.

Det framgår i era trädulåtanden att eftersom vitoxel tillhör familjen Rosaceae så förekommer det jordtrötthet i marken vilket innebär svårigheter att etablera ett nytt träd som tillhör samma familj. Trädet ersätts därför med ett nytt men av en annan art som inte tillhör familjen Rosaceae men som bedöms likvärdigt i sin form och i sitt uttryck. Veden från de avverkade träden läggs i biodepå/faunadepå på anvisad plats.

Träd på fastigheten Visby Solberga 1:19

Ni har även sökt för att få avverka 1 träd på fastigheten Visby Solberga 1:19 längs med solbergaleden i Visby. Den aktuella allén omfattar 11 st träd, uteslutande björk, och är cirka 110 meter lång.

Träd 835: är en björk, *Betula pendula*, med ett stamomfång på 1,66 meter vilket motsvarar cirka 53 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädulåtande angett att höjden på trädet uppnår mellan 14–16 meter och att krondiametern uppnår mellan 10–12 meter. Trädet står i en gräsyta och bedöms vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2020-03-19 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedömdes redan då ha en nedsatt vitalitet och stora skador. Trädet har en helt avbruten topp. En sammanvägd bedömning i nuläget är att trädet bör avverkas.

Samtliga träd på fastigheten Visby Solberga 1:19 som planeras att avverkas ska ersättas med nya av samma art. Veden från de avverkade träden läggs i faunadepå på närliggande anvisad plats.

Träd på fastigheten Visby Värnhem 1:16

På fastigheten Visby Värnhem 1:16 längs med Kolonigatan i Visby har ni sökt att få avverka 2 träd. Den aktuella trädraden på fastigheten är cirka 70 meter lång och omfattar 6 träd av arten rönn och silveroxel.

Träd 3159: är en rönn, *Sorbus acoparia*, med ett stamomfång på 0,8 meter vilket motsvarar en stamdiameter på cirka 25 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädulåtande angett att trädet uppnår en höjd på 4–6 meter och en krondiameter mellan 4–6 meter. Trädet står i en gräsyta och bedöms vara mellan 50–75 år. Trädet är enligt uppgift planterat 1968. Trädet är besiktigt 2019-09-25 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedömdes redan då ha en måttlig vitalitet och omfattande skador. En sammanvägd bedömning med nuläget är att trädet bör avverkas. Trädet är i dagsläge nästan helt dött.

Träd 3160: är en rönn, *Sorbus aucuparia*, med ett stamomfång på 0,84 meter vilket motsvarar cirka 27 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädutlåtande angett att trädet uppnår en höjd på 4–6 meter och en krondiameter på 4–6 meter. Trädet står i en gräsyta och bedöms uppnått en ålder mellan 50–75 år. Trädet är enligt uppgift planterat 1968. Trädet är besiktigt 2019-09-25 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedömdes redan då ha en måttlig vitalitet och vissa skador. En sammanvägd bedömning med nuläget är att trädet bör avverkas. Trädet är i nuläget i princip helt dött.

Då rönn tillhör familjen Rosaceae så förekommer det jordtrötthet i marken vilket innebär svårigheter att på samma plats etablera ett nytt träd som tillhör samma familj. Trädet ersätts därför med ett nytt men av en annan art som inte tillhör familjen Rosaceae men som bedöms likvärdigt i sin form och i sitt uttryck. Veden från de avverkade träden läggs i biodepå/faunadepå på anvisad plats.

Träd på fastigheten Othem Slite 1:3 (skifte 1)

På fastigheten Othem Slite 1:3 (skifte 1), Medusaparken i Slite har ni sökt att få avverka 2 träd. På den aktuella fastigheten finns det två olika trädrader.

Träd 6132: är en parklind, *Tilia x vulgaris*, med ett stamomfång på 2,2 meter vilket motsvarar cirka 70 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädutlåtande angett att trädet uppnår en höjd på cirka 20–22 meter och en krondiameter på cirka 12–14 meter. Trädet står i en gräsyta och bedöms vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2022-06-01 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedöms ha en nedsatt vitalitet, mycket stora skador och utgör en förhöjd risk. En sammanvägd bedömning är att trädet bör avverkas. Trädet är angripet av stubbdyna (*Kretzschmaria deusta*) som är en mycket aggressiv svamp som orsakar vitröta. Den aktuella trädraden omfattar totalt 27 träd av arten lind. Trädraden är cirka 135 meter lång. Allén bedöms vara planterad kring sekelskiftet 1800/1900.

Träd 6164: är en lundalm, *Ulmus carpinifolia*, med ett stamomfång på 1,51 meter vilket motsvarar cirka 48 centimeter i stamdiameter. Ni har i ert trädutlåtande angett att trädet uppnår en höjd på cirka 14–16 meter samt med en krondiameter på cirka 9–11 meter. Trädet står på en gräsyta och har bedömts vara äldre än 75 år. Trädet är besiktigt 2022-06-01 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedöms ha en mycket nedsatt vitalitet, stora skador och utgör en förhöjd risk. En sammanvägd bedömning är att trädet bör avverkas. Den aktuella trädraden omfattar totalt 8 träd av alm och tysklönn och är cirka 110 meter lång. Som kompensationsåtgärd för trädet har ni skrivit att trädet

ersätts med ett nytt av samma släkte samt att veden från det avverkade trädet läggs på faunadepå i närområdet.

Träd på fastigheten Othem Vägmarken 1:7 (skifte 1)

På fastigheten Othem Vägmarken 1:7 (skifte 1), Badhusgatan i Slite har ni ansökt om att få avverka 1 träd.

Träd 6379: Är en skogsalm, *Ulmus glabra*, med ett stamomfång på 2,61 meter vilket motsvarar cirka 83 centimeter i stamdiameter. Trädets höjd i dagsläget är cirka 6 meter och krondiametern är cirka 5 meter. Trädet står i en häck och er bedömning är att trädet är äldre än 75 år.

Den aktuella allén omfattas av 5 träd av arten skogsalm och är cirka 45 meter lång. Ni skriver även att det finns några träd på fastigheten intill som kan bedömas tillhöra samma allé. Trädet är besiktigt 2022-11-08 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland. Trädet har nyligen fått en mycket allvarlig stormskada och är i dagsläget att betrakta som en högstubbe. En sammanvägd bedömning i nuläget är att trädet bör avverkas, inte minst med tanke på att just död ved av alm kan bidra till spridningen av almsjuka.

Som kompensationsåtgärd skriver ni att veden inte bör läggas på faunadepå eftersom trädet är en alm. Veden kommer att hanteras med hänsyn till almsjukebekämpning och i enlighet med Skogsstyrelsens rekommendationer. Nyplantering kommer inte ske på samma plats med ett nytt ädellövträd av inhemsk art kan planteras i närliggande grönområde, dock inte alm eller ask.

Träd på fastigheten Lärbro Prästgården 1:60 (skifte 1)

På fastigheten Lärbro Prästgården 1:60 (skifte 1), bland Gotlandhems fastigheter i Lärbro har ni ansökt om att få avverka 1 träd. Den aktuella trädraden omfattar 10 träd av arten klotkörsbär och är cirka 45 meter lång. Ni skriver att trädraden gissningsvis är planterad under 1990-talet.

Träd 6948: Är ett klotkörsbär, *Prunus x eminens 'Umdraculifera'*, med ett stamomfång på 0,81 meter vilket motsvarar cirka 26 centimeter i stamdiameter. Trädet uppnår en höjd på cirka 6–8 meter och en krondiameter på cirka 6–8 meter. Trädet står i en gräsyta och bedöms av Region Gotland vara mellan 25–50 år. Trädet är besiktigt 2022-08-26 av landskapsingenjör Johan Arvidsson, Region Gotland och bedöms ha en mycket nedsatt vitalitet, och mycket stora skador med en sammanvägd bedömning att trädet bör avverkas. Trädet är i princip helt dött och sannolikt beror det på en svampsjukdomens *blom och grentorka*. Trädet har inte utvecklat några större biologiska värden. Klotkörsbär är och förblir ett litet och kortlivat träd.

Som kompensationsåtgärd skriver ni följande; då klotkörsbär tillhör familjen *Rosaceae* så förekommer det jordtrötthet i marken vilket innebär svårigheter att etablera ett nytt träd som tillhör samma familj på samma plats. Vår bedömning är även att ett nytt träd med avvikande utseende skulle störa helhetsintrycket och eftersom trädet är det sista i raden bedömer vi inte att det skall ersättas med något nytt på samma plats. Nya träd kan dock med fördel planteras på andra intilliggande grönytor i Lärbro.

Motivering till beslutet

Alléer utgör viktiga restbiotoper i ett i övrigt rationaliserat landskap och har stor betydelse som tillflyktsorter, spridningskorridorer och ledlinjer för olika växt- och djurarter.

Alléträden på fastigheterna bedöms vara mellan medel och hög ålder. Det är framför allt de äldre träden i en allé som har höga naturvärden. Det råder brist på gamla träd i landskapet, och i många områden finns sådana endast kvar i alléerna. De gamla träden i en allé utgör ofta livsmiljö för ett stort antal arter, inklusive rödlistade arter bland framför allt insekter och lavar, men även bland svampar och mossor. Alléer kan även ge goda häckningsmöjligheter och viloplatser för hålbbyggande fåglar och fladdermöss. För födosökande fåglar är träden betydelsefulla genom rik tillgång på frön och insekter.

Alléerna utgör från estetisk och kulturhistorisk synpunkt, en värdefull del av landskapsbilden och har ofta också höga värden för kulturmiljövården eftersom de visar hur landskapet har påverkats av olika typer av landskapsarkitektur.

Skyddet för biotopen bidrar bland annat till att Sverige uppfyller de nationella miljö kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv, samt åtaganden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv, Konventionen om biologisk mångfald och Europeiska Landskapskonventionen.

Länsstyrelsen delar Region Gotlands bedömning att samtliga träd har en nedsatt vitalitet och att avverkning samt återplantering är en positiv åtgärd för att försäkra att de naturvärden som finns på platsen kan bevaras långsiktig.

Länsstyrelsen gör bedömningen att de planerade åtgärderna behövs för att säkerställa att naturvärden i alléerna inte försvinner samt för att minimera risken för att allmänheten som rör sig i områdena att skadas.

I er ansökan har ni föreslagit att ersätta de avverkade träd. Länsstyrelsen ser positivt till den kompensationsåtgärden. Länsstyrelsen gör bedömningen att ersättningsträden ska vara lövträd som passar in och har liknande karaktär till träden i sin omgivning. Dessutom ska ersättningsträden vara av svenskt genetiskt material. Plantor från svenskt frömaterial är oftast bättre anpassade till det svenska klimatet. Om ersättningsträden skulle dö inom fem år ska de återplanteras enligt villkoren i detta beslut. För att ersättningsträden ska ha bra förutsättningarna och möjlighet att växa och bli gamla är det viktigt att tänka på vart de planteras. Ett sätt är att se till att träden inte planteras för nära ett hus eftersom det i framtiden kan uppstå intressekonflikter.

För att länsstyrelsen ska kunna följa upp åtgärden behöver ni återrapporera när ni planterat ersättningsträden. I rapporten ska det ingå tidpunkt när ni planterade träden samt fotodokumentation.

Bestämmelser som beslutet grundas på

I det 7 kap. 11 § i miljöbalken står det att ”inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön”. Om en verksamhet planerar att vidta en åtgärd inom ett biotopskyddsområde behöver verksamhetsutövaren söka dispens från biotopskyddsbestämmelserna hos Länsstyrelsen.

Samtliga lätt igenkännbara små mark- eller vattenområden som på grund av sina egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda, får förklaras som biotopskyddsområde (7 kap. 11 § miljöbalken). Det gäller för alléer (5 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m, och bilaga 1 till förordningen). Inom biotopskyddsområden får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen ge dispens från förbudet i det enskilda fallet.

Förutsättningarna för dispens från biotopskyddet har behandlats i förarbetena till miljöbalken: ”Regeringen finner att möjligheten till undantag från det generella biotopskyddet har sin grund i att skyddet just är generellt. Den generella skyddsformen skapar alltså i sig ett behov av att kunna medge dispens för vissa oförutsedda situationer.” (prop. 1997/98:45, del 1, s. 314).

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologisk hållbar utveckling. Biotopskyddade miljöer i odlingslandskapet berörs bland annat av miljömålen Ett riks odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv. Diken, stenmurar,

åkerholmar och alléer utgör bland annat viktiga livsmiljöer för grod- och kräldjur, häckande fåglar och insekter.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 90 00 eller via e-post gotland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 281-2023 i ämnesraden för e-post.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Olof Karlsson med handläggare Nino Dvizac som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Naturvårdsverket (e-post: registrator@naturvardsverket.se)

Havs- och vattenmyndigheten (e-post: havochvatten@havochvatten.se)

Region Gotland, Miljö- och byggnämnden (e-post: registrator-mbn@gotland.se)

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gotlands län antingen via e-post; gotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gotlands län, 621 85 Visby.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, gotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 90 00. Ange diarienummer 281-2023.